

cerów zamordowanych w Mokranach. Kpt. mar. w st. spocz. Arkadiusz Kisiel-Zahorański (dowódca pododdziału obrony Prypeci „Sytnica”) jest wymieniony w spisie jeńców obozu w Starobielsku sporządzonym przez NKWD i został zamordowany w Charkowie. Nie mógł zatem być ofiarą zbrodni w Mokranach, jak podaje Ryszard Kuraż (s. 176).

Wiedza o tamtych strasznych wydarzeniach jest nadal niepełna. Wielu oficerów Marynarki Wojennej po zajęciu przez Armię Czerwoną Kresów Wschodnich zginęło bez wieści. Na przykład, nie jest znany dokładny czas i miejsce „ostatniej wachty” kontradm. rez. Tomasza Nejmana, ppłk. art. Włodzimierza Klewszczyńskiego, kmdr. ppor. Bronisława Witkowskiego, kpt. mar. lek. Władysława Kozłowskiego, kpt. mar. rez. Romualda Kossowkiego i por. mar. rez. Edwarda Kuleszy. Są takie miejsca kaźni na Wschodzie, których być może nigdy nie poznamy.

Istnieje potrzeba przekazywania wiedzy o tych dramatycznych wydarzeniach młodemu pokoleniu, ale i starszym generacjom społeczeństwa. Niniejsza publikacja, wzbogacająca naszą wiedzę o minionych, tragicznych faktach z historii polskiej Marynarki Wojennej, niewątpliwie jest ważna i potrzebna, służąca głębszemu poznaniu ojczyustych dziejów.

JERZY ROMANOWICZ

PAP Słupsk

* * *

Witold Stankowski, *Lager für Deutsche in Polen am Beispiel Pommerellen/Westpreußen (1945-1950). Durchsicht und Analyse der polnischen Archivalien*, Bonn 2001, ss. 205

W roku 2001 na niemieckim rynku wydawniczym ukazała się książka Witolda Stankowskiego pt. *Lager für Deutsche in Polen am Beispiel Pommerellen/Westpreußen (1945-1950). [Obozy dla Niemców w Polsce na przykładzie Pomorza Gdańskiego (1945-1950). Przegląd i analiza polskich zasobów archiwalnych]*. Zagadnienie dziejów obozów dla Niemców podejmowano w okresie przed 1989 rokiem w polskich badaniach historycznych rzadko, natomiast w Republice Federalnej Niemiec problem ten był szeroko badany oraz dyskutowany, głównie za sprawą środowisk Niemców wysiedlonych z Polski i innych krajów środkowo-wschodniej Europy. W końcu lat sześćdziesiątych dziejami wysiedleń Niemców z Polski zajął się przede wszystkim Stefan Banasiak. Niestety, autor ograniczył się tylko do wzmianek na temat istnienia takich obozów¹. W latach następnych powstało kilka publikacji

¹ S. Banasiak, *Przesiedlenie Niemców z Polski w latach 1945-1950*, Łódź 1968.